

τοῦτο δὲ ἀνεγέρσει καὶ αὐξήσει περιβόλων καὶ τῆς λοιπῆς τῶν πό-
 λεων λαμπρότητος, ὧν εἶτ' οὖν αὐξήσει εἶτ' αὐ ἐλαττώσει συνεισφέρον-
 ται καὶ τῷ βασιλεῖ τυποῦνται καὶ οἱ τῶν ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων
 τῶν πόλεων θρόνοι, εἶτ' οὖν βαθμοί. Καὶ περὶ τῶν ἐνοριῶν δὲ, εἶτ' οὖν
 5 ἐπαρχιῶν, ὡσαύτως. Ὅτι δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, πανταχόθεν μοι τῷ λό-
 γῳ μαρτυρεῖ. Ὅσαι πόλεις ἐπίδοσιν καὶ αὐξήσιν ἔλαβον, κατ' ἀναλογίαν
 καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά προέβησαν αὐταῖς ἀξιώματα, ἀλλαι μὲν ἀπὸ ἐπι-
 σκοπῶν εἰς πατριαρχεῖα προδιεσθίσει, ἕτεραι δ' αὐ ἐς μητροπόλεις
 καὶ πάλιν ἐς ἐπισκοπὰς αἱ λοιπαί· πολλὰ δὲ, τῶν τῆς πόλεως ἀξιο-
 10 μάτων ἐκπεσοῦσαι καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ εἶτ' ἐξ ἐφόδου βαρβαρικῆς
 εἶτ' ἄλλως πως καὶ τὸ εἶναι καὶ καλεῖσθαι πόλεις ἀποδαλοῦσαι, συν-
 απεδάλοντο καὶ τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι μητροπόλεις ἢ ἐπισκοπὰς ἢ
 καὶ κῶμας· ἱερέα γὰρ ὁ λαός, οὐχ ὁ ἱερεὺς λαὸν συνιστᾷ, τοῦτο δὴ
 τὸ κοινῶς ἀδόμενον, τὸν δὲ λαὸν βασιλεὺς μόνος κατοικίζειν δύναται.
 15 Ἄλλὰ μὴν καὶ τέλειον ἐπὶ τισι τῶν πόλεων ἀντίστραπται τὰ τῆς τι-
 μῆς. Αἱ γὰρ ὑπετάττοντο πρότερον, τῆς αὐτῆς ἐσχον αὐταῖς ὑποταττο-
 μένας, μᾶλλον δὲ καὶ πολλὰς ἐτέρας, κατὰ τὴν πόλεως δῆλα δὴ ἀνα-
 λογίαν καὶ αὐξήσιν. Λάβε δὴ μοι καὶ μαρτυρίαν τὴν ἀπὸ τῶν νόμων,
 καὶ λάμβανε τὴν νεκρὰν διάταξιν τὴν περὶ τῶν ἀνθυπάτων Παλαιστίνης,
 20 ἣς καὶ φησὶ τὴν Καισαρείαν μητρόπολιν εἶναι τῆς Παλαιστίνης
 καὶ λέγε.

Μαρτυρία.

Ποσ τοίνυν ἔχει χώραν τὸ λεγόμενον ἐν τῷ σιγίλλῳ Τὸ μὲν εἰς
 μητρόπολιν τιμηθῆναι πόλιν τινὰ βασιλικῶν προστάγματι δεδομένον
 25 ἐστὶ παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, φυλαττομένων αἰεὶ τῶν
 δικαίων τῇ δὲ ἀρχῆς μητροπόλει; Ποῖα δίκαια πεφύλακται τῷ μη-
 τροπολίτῃ Αἰτίας; Ποῖα τῷ μητροπολίτῃ Βυζαντίου; Ἐκάτερον γὰρ
 ὑποτεταγμένον ἦν τὸ μὲν Καισαρεία τῇ Στράτωνος, θάτερον δὲ Πε-
 ρίνθῳ. Καὶ οὐ μόνον αὐταὶ τετίμηνται, ἀλλὰ καὶ ὑποτεταγμένας
 30 ἐσχον αἱς τὸ πρῶτον ὑπέκειντο, σχῆμα λαβοῦσαι πόλεων ἢ ὑπερκειμέ-
 νων κατ' ἐξοχὴν τῶν ἄλλων. Ὅθεν δὴ καὶ τῆς αὐξήσεως ἐπὶ μέγα
 αἰρομένης, ἢ μὲν προκαθημένη τῆς ὑφ' αὐτῇ πάσης ἐπαρχίας καὶ
 ἐτέρων ἰσως, ἢ δὲ βασιλῆς πασῶν λέγεται καὶ οἰκουμενική, τῷ πλήθει
 τῶν ἐνοικούντων συνεξαίρομένη καὶ συνυψουμένη. Τοιαῦτα γὰρ εἶρη

2. συνεισφέρεται^{or} 18-19. λάβε δὴ—μαρτυρία ἐν τῇ κάτω ὅτι διὰ παραπεμ-
 πτικῶν σημείων 26 (καὶ κατωτέρω πανταχοῦ). ἀρχῆς 28. τῷ
 30. ταπεινῶν 31. ὅθ 32. αἰρομένης αὐτῆς

τις καὶ ἄλλα μυρία, σχεδὸν δὲ καὶ πάντα καὶ πρὸ πάντων τὸν Ῥώμης αὐτόν. Τὸ γὰρ κράτος ὧν ἀρχεῖ πασῶν ἐπαρχιῶν βασιλεὺς ὁ μέγας ἐκεῖνος δεδωρήται Κωνσταντῖνος ὡς καὶ τῷ Καρχηδόνοσ ἐτερος καὶ ἄλλω ἄλλωσ. Τὸ δὲ καὶ ἐπίσκοπὸς αὐτῆσ ἀποσπάσαι καὶ προσκυρῶσαι τῇ καινισθείσῃ πόλει παρὰ πᾶσαν τυγχάνει κανονικὴν καὶ νομι- 5 μων παρατήρησιν.

Ἄλλὰ ταῦτα λέγων ἐξελέγχεισ σαυτὸν παρὰ πᾶσαν τυγχάνοντα κανονικὴν καὶ νόμιμον παρατήρησιν. Τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, ὅτι πάντα λέγων εὐχερῶσ καὶ ῥαδίως, ἵνα μὴδὲν πλεῖον εἴπω. Οὐ γὰρ ὅσ' ἀκούειν γίγνεται τινι, ταῦτα καὶ λέγειν ἐνεστί παντί. Οὐτε γὰρ πᾶσι 10 προσήκει πράττειν πᾶν ὅπερ ἂν βούλωνται, οὐτε τῷ λέγειν εὐλογίῃ πᾶν ὅπερ ἂν ἐκείνῳ πέφυκεν ἀκούειν, ἵν' ἀμφοτέρωθεν ἡ τοῦ καλῶσ ἔχοντοσ δόξα φυλάττηται, ὁ μὲν, ὡσ ἂν εὐλογίᾳ τε καὶ νόμιμα καὶ δίκαια πράττων, ὁ δ' ὡσ εὐφημα καὶ προσήκοντα εἴη φθειγόμενος.

Ἄλλ' ὄρα καὶ δὴ πόσον ἐξώκειλε τοῦ δικαίου. Μικρὰ γὰρ τις ἐπι- 15 θυμία καὶ ὄρεξισ τοῦ καινίσασι τι καὶ συστήσασι παρὰ πᾶν δίκαιον συμφορήσαντα πάντα κανονικά τε καὶ νόμιμα πεποιήκε, τούτοισ αὐτοῖσ ἀλισκόμενόν τε καὶ ἐνεχόμενον πᾶσιν. Ἄλλ' εἰ μὲν οὕτω τισ πάντα τολμῶν ὡσ μὴ ἐρρωσθαι ταῦτα πάντα ἃ προὔτεινασ καὶ φυλάττεσθαι φήσασ, ἃ γε δὴ πᾶσ ὁ μακρὸσ χρόνοσ ἡ τε βασιλεία Ῥω- 20 μαίων καὶ ἡ ἐκκλησία τηρεῖ καὶ συνίστησι, ποῖ ἂν φθορᾶσ καὶ ἀταξίασ οὐκ ἂν προχωρήσει, καὶ πῶσ οὐκ ἐνέχη τούτοισ πρὸ πάντων αὐτόσ ἐαλωκῶσ; Εἰ δὲ καὶ τὸ ἐρρωμένον καὶ βέβαιον ἔχειν ἐρεῖσ, τί προάγεισ ἐκεῖνα ἃ πρῶτοσ αὐτόσ οὐ τετήρηκασ καὶ νόμον εἰσάγεισ ὃν αὐτόσ πρὸ πάντων καὶ μετὰ πολλῆσ ἀναιρεῖσ τῆσ περιουσίασ, ὁἷον, εἰ 25 μὲν καλὸσ, φυλάττειν, εἰ δ' οὐ καλὸσ, μὴ τιθένασι;

Ἄλλ' ἵνα τὰ πολλὰ ἐκεῖνα πάντα παρῶ, οὐ Τυάνων μητροπολίτην κεχειροτόνηκασ; Οὐχ ὁ Τυάνων Σασίμων ἐπίσκοπον καὶ Κυβιστῶν καὶ Φαυστινουπόλεωσ; Οὐχ ὁ Καισαρείασ τὸν Τυάνων πρότερον ἐχειροτόνει, ἐπίσκοπον τῆσ αὐτοῦ ἐκκλησίασ τελούντα; Οὐ τὸν Σασί- 30 μων καὶ Κυβιστῶν καὶ Φαυστινουπόλεωσ; Οὐχ ὁ μέγασ Βασιλειοσ τὸν μέγαν Γρηγόριον Σασίμων ἐπίσκοπον πεποιήκεν, ὡσπερ αἰ διὰ τῶν ἀμοιβαίων πρὸσ ἀλλήλουσ ἐπιστολῶν αὐτῶν καὶ δι' ἄλλων πολλῶν,

3. κωνσταντῖνοσ

10. γίγνεται τινί

18. εἰσ

19. προὔτεινασ

22. οὐ προχωρήσ^σ

32. Ἄντι τοῦ αἰ γραπτέον δηλοῦται ἡ τῷ ἄλλο ται-

οῦτο ;

αἱ διὰ τὸ πᾶσι πρόδηλον παραινῶνται· Καὶ τὰλλα τοῦ Τυάγων κατὰ
 τὸν ὁμοίον τρόπον. Ἴδ' ἢ ἡ Ἀρχαῖα ἢ Φιλαδελφείας ἢ Ἀτταλείας ἢ
 Ποντοπρυτανείας ἢ Βερροίας ἢ Διδυμοτόλου ἢ Ἰωαννίνων ἢ Λακε-
 δαιμονίας· Ἡ τοίνυν ὁ καλὸς Λακεδαιμονίας τὴν ἐπισκοπὴν Ἀμυ-
 κλῶν παριέτω τῷ προκαταχρόντι ταύτην Πατρῶν ἢ τὴν Βελιγόστιδος
 τῷ Χριστιανοπόλεως, ὑπὲρ ἧς οὐδὲ τὸ τυχὸν ἔχουσιν ἂν. οἴμαι, τῶν
 δικαιοματιῶν πρᾶττειν ἢ εἰ μὴ τοῦτο. Μὴ βιαζέσθω γοῦν τὸν Μο-
 νεμ¹ δασίας ἀπιστερεῖν τὰ ἑαυτοῦ. Καὶ μὴν οὐκ ἐπισκοπαὶ αὐταὶ δὴ
 πᾶσαι πρᾶτερον ὑπὸ μητροπόλεσι τελοῦσαι καὶ ἄλλαι πολλαὶ πλει-
 10 σται, ἵνα μὴ καταλέγω πάσας· Οὐχ αἱ πλείστα τούτων ἐπισκοπῶν
 ἄρχουσιν· οὐν, καὶ ἐπισκόπους οἱ κατὰ καιροὺς αὐτῶν προϊστάμενοι
 χειροτονοῦσιν, οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἐπαρχίας τῶν ἐπισκοπῶν ἐκ νέου
 καινισθεῖσιν. ἀλλὰ πασῶν σχεδὸν ἐπισκοπῶν οὐσῶν πρὸ τοῦ ἐλθεῖν
 ἐκεῖνας ἐς μητροπόλεων ὑψώσεις· Ἀλλὰ πόθεν ἔλαθον οὗτοι ταῦτα
 15 πάντες; Ἀφ' ἑαυτῶν· Καὶ ποῦ τοῦτό γε λόγον ἔχον ἐστὶ; Λείπε-
 ται τοίνυν ἀπὸ τε βασιλέων καὶ πατριαρχῶν καὶ συνόδων, παρ' ὧν
 καὶ ἡ κατ' ἐμὲ μητρόπολις. Ἡ τοίνυν πάντα ἐκεῖνα ἀνατρεπτέα καὶ
 καθαιρετέα, σὺν αἷς καὶ τοῦμόν, ἢ, πάντων ἐκεῖνων τηρουμένων, τη-
 ρεῖσθω καὶ τὸ ἡμέτερον. Ἄν δὲ πάντα ἐκεῖνα διατηρῶνται εὐλογία
 20 γὰρ καὶ νόμιμα καὶ δίκαια ταῦτά δὲ καὶ τὰ ἡμέτερα, τηρηθήσεται
 ἄρα, εἰ μὴ τις βίαν ἐπάξει, περὶ ἧς λόγος οὐδεὶς μοι, οὐδὲ τὴν τυχού-
 σαν ἔρειν ἔχω ἀπολογίαν.

Ἀλλὰ περὶ μὲν ἐπισκοπῶν ἔξεστι μετατιθέσθαι ταύτας τοῖς βασι-
 λεῦσι, τὰς ἰδίας δ' ἐνορίας, εἴτε μητροπόλεων εἴτ' οὐν ἐπισκοπῶν, οὐκ
 25 ἔξεστι. Καὶ ποῦ θήσεις τὸν λέγοντα κανόνα· Ἐξεστι τῷ βασιλεῖ περὶ
 ἐνοριῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάττεσθαι καὶ προνομίων;· Καὶ οὐ λέ-
 λεκται μὲν τοῦτο, οὐ πέπρακται δέ. Ἀλλ' ἵνα τὰ πλείστα καὶ πάνυ
 παρῶ παλαιά, οὐ τὴν Λιτῶν, μηδ' ἐπισκοπὴν πρότερον, ἀλλ' ἐνορίαν
 τοῦ Ῥωσίας τυγχάνουσιν, ὁ ἀοιδίμος βασιλεὺς ἐκεῖνος κῆρ Ἀνδρόνι-
 30 κος ὁ Παλαιολόγος ἐς μητρόπολιν τετίμηκε καὶ θρόνον ὀγδοηκοστὸν
 δεῦτερον, καὶ μητροπολίτης ἐκείσε πρὸς τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου
 ἐκείνου κῆρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος κεχειροτόνητο καὶ μετ' ἐκείνον αὐ-
 ἕτερος καὶ αὐ ἕτεροι συχνούς τινες πάνυ χρόνους, κἂν ἢ τῶν πρα-
 γμάτων ἀνωμαλίᾳ τὰ νῦν οὐκ ἔξ γίγνεσθαι; Ἡ τοίνυν πάντα ἐκεῖνα,

1. τυάγων

2. διδοιμοτόλου

14. ἀξιώματα ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῷ παρ

3. ὑψώσεις

15. ἐστὶ

17-18. ἀνατρεπτέα: ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῷ παρ:

καθαιρετέα

30-31. καὶ

34. ταῦτα

καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ τὰ προγεγονότα, ἀνατρεπτέα καὶ καθαιρετέα, τὸ δὲ παρὸν κρατυνέσθω μόνον σιγγίλιον, ἕπερ οὐδεὶς ἂν ἔρει τῶν πάντων, ἢ, πάντων ἐκείνων καλῶς καὶ δικαίως ἀεὶ τηρουμένων, σὺν θεῷ δ' εἰρήσθω καὶ τηρηθησομένων εἰς τοὺς ἐξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους, ἐκεῖνο λήθης πρακτεμπέσθω βυθοῖς, εἰ δὲ καὶ πᾶς ὅστις οὖν ἔρει.

Οὐ μὴν, ἀλλ' εἰ καὶ μέχρι παντός τὰ ἐμὰ λέξω δίκαια. καίτοι τὸν λόγον οὐ πᾶν μῆκυναι βουλόμενος, ἀνάγκη μοι λέγειν πάντα καὶ πράξειν εἰς μέσον ὧν ἂν εὐπορήσω. Οὐ γὰρ ταῦτόν τι γίγνεται τῷ ἀποστεροῦντι καὶ τῷ στερομένῳ. Τῷ μὲν γὰρ ἀρκεῖ τὸ λαθεῖν, καὶ λόγος εἶ οὐδεὶς, ἀλλ' ἴδεται μᾶλλον λαθὼν ἕπερ οὐκ εἶχεν ὁ δ' ἀποστερηθεὶς ἄχθεται μὲν ἀποβαλὼν ἕπερ εἶχε, δεῖται δ' εὐμενοῦς καὶ δικαίου τυχεῖν δικαστοῦ. δεῖται δὲ λόγων, νόμων, γραμμάτων, μαρτυριῶν, συνηγόρων, ἐν ἧσπερ βῆστα καὶ ὡς ἔτυχεν ἀφηρέθη διὰ τῶν πολλῶν ἐκείνων ἐπανασώσῃ τὰ ἑαυτοῦ. Ἐμὲ δὲ μᾶλλον, ἢ καὶ εἰ ὅκνη κατειχόμεν, πείθει καὶ καταναγκάζει πολλὰ γε δὴ καὶ τάλλα καὶ ὁ χρόνος, ὡς καὶ τὴν μνήμην ἐκείνων ὑπερβαίνει τῶν καιρῶν, ὧν, εἴπερ ἄρα καὶ ἦν, ὅτε οὐκ ἦν τοῦ Μονεμβασίας.

Εἶτα ἐπάγει τὸν ὄγδον τῆς τρίτης συνόδου κανόνα καὶ οὐκ ἐκτίθησιν ὡςπερ χρῆ, ἀλλὰ τι τεμάχιον ἀποτεμόμενος εἰς τὸ καταγράψασθαι ἑαυτῷ οὐχ ὡς δεῖ, ἀλλ' ὡς ἐθέλει, τὸ πᾶν παρεσιώπησε καὶ φησὶν· Ἐκάστη ἐπαρχία σώζεσθαι καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῆ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος. Ἐγὼ, καὶ ὑπεραπολογούμενος τῶν ἑμαυτοῦ δικαίων, ἀναδύομαι καὶ ἐρυθριῶ καὶ ἀγωνιῶ, μᾶλλον εἰπεῖν, ὅπως ἂ μὴ προσήκει μοι φυλάξω ἢ πάντα λέγειν θαρροῦντως ὅσα δίκαιά τε καὶ εὐλογα καὶ κανονικὰ τυγχάνει. Ἀλλὰ τί δράσω; Ὅμως ἐκεῖνα μὲν τηρεῖν, τὰ δ' ἐξ ἐτοίμου λέγειν ἐβελήσω μετὰ τῆς πρεπούσης αὐτοῖς εὐφημίας. Ἴδωμεν τοίνυν καὶ τὸν κανόνα τοῦτον, τί φησὶν ἄνωτέρω· Μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέρου οὐκ οὔσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ἢ τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν, ἀλλ' εἰ καὶ τις κατέλαθε καὶ ὑφ' ἑαυτῷ πεποιήται βιασάμενος, τοῦτον ἀποδιδόναι, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται μηδ' ἐν λειτουργίας προσχήματι ἐξουσίας τύπος κοσμικῆς καρείσθῃται, μὴ λά-

1. ἀνατρεπτέον^α 2. καθαιρετέον^α Τὸ μόνον πρόσθετον ἄνωθεν 3. αὐτόν
 10. τὸ ἐκ τοῦ τῷ 16. γε πρόσθετον ἄνωθεν 16-17. καὶ ὁ χρόνος πρόσθετα
 ἄνωθεν 19. ἦ^{ον} γ^{ον} 19-20. οὐκ ἐκκεκλήθησιν 24. τύπος

θωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσσαντες, τὴν ἡμῖν ἐδωρήσατο
 τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ πάντων ἐλευθερω-
 τῆς». Οὐκ ἀκούεις, ὅτι περὶ τῶν βιαζόντων καὶ πλεονεκτικὴν χεῖρα
 καὶ ἄρπαγν κατὰ τῶν χαυνουστέρων καὶ μικροτέρων καὶ ἀδυνάτων
 5 ἐπαγόντων, ὧν εἴ τις τοιαυτὸν τι τολμήσας ποιήσῃ, τοῦτον ἀποδιδόναι
 τῷ ἡδίκημένῳ; ἵνα γὰρ φησὶ μὴ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας
 τύφος κοσμικῆς παρειαδύηται, εἰ καὶ τις κατέλαβε καὶ ὑφ' ἑαυτῷ πε-
 ποίηται βιασάμενος, ἀποδεδόσθω τῷ ἡδίκημένῳ, ὡς ἂν σώζηται κα-
 θαρὰ καὶ ἀδίαστα ἐκάστη ἐπαρχία τὰ προσόντα αὐτῇ δίκαια ἐξ ἄρ-
 10 γῆς καὶ ἀνωθεν κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος. Οὐχ οὕτως ὅδε ῥητῶς
 φησὶν ὁ κανὼν ἂν προτείνεις, καὶ, εἰ τὸ πρῶτον καὶ τὸ αἴτιον ὑποκρύ-
 ψας καὶ παρασιωπήσας, τὸ ἐπιτελεύτιον ἐπήγαγες, οὐχ οὕτως, ὡ λῶ-
 στε ἀνδρῶν, οὐχ οὕτως ἐπεξηγεῖσθαι τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνας
 κατὰ τὸ ἑαυτοῦ ἐφετὸν χρή, ἀλλ' ὡς ἔχουσιν ὄντως. Τίνα οὖν ἦ αὐτὸς
 15 ἦ τῶν πρὸ ἐμοῦ τις τὰς ἐπισκοπὰς ταύτας ἐδιάτατο, τίς τῶν κατὰ
 τὴν ἐμὴν χρηματισάντων ἐκκλησίαν πρόεδρος ἦ νῦν ἢ πώποτε δυνα-
 στεῖα καὶ αὐθεντεῖα χρησάμενος τοῦτο κατέπραξεν, ὅσπερ ὁ τῆς Ἀν-
 τιοχείων τηρικαῦτα κατὰ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων, ἔλκων ἐν ἑαυτῇ τὴν
 20 καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐκείνης καὶ διοίκησιν ὑπὸ τὴν τοῦ δουκὸς Ἀντιο-
 χείας ἐπαρχίαν εἶναι καὶ ἀρχὴν, ὡς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐν τούτῳ
 θεσμῶν τοῖς δημοσίοις καὶ πολιτικαῖς ἐπακολουθούντων τύποις, ἣ δὴ
 καὶ βιαζόμενοι ὁ τε Ῥηγίνος καὶ Εὐάγριος καὶ Ζήνων οἱ Κύπριοι
 προσῆλθον τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ἐκείνῃ συνόδῳ, ὑπὲρ ὧν καὶ κα-
 25 νῶν ἐκπεφώνηται ὅδε, ὅστις καὶ μηδένα ἐθέλειν ἀδικεῖν διορίζεται
 μηδὲ παραβαίνειν καὶ βιάζεσθαι τὰ τετυπωμένα καὶ κεκυρωμένα ταῖς
 127^β ἐκασταχοῦ ἀγίαις ἐκκλησίαις, ἢ ἄλλως θ' ὅτι ἐκάστη φησὶν ἐπαρχία,
 οὐ μητροπόλει ἢ ἐπισκοπῇ, ὁ ἱερός καὶ θεῖος κανὼν καθαρὰ καὶ ἀδία-
 στα τὰ αὐτῇ τῇ ἐπαρχίᾳ δηλονότι προσόντα. Οὐ περὶ ἐπισκοπῶν καὶ
 30 πόλεων ὑποκειμένων τῇ πρώτῃ ὁ λόγος ἐνταῦθα τοῖς ἱεροῖς πατράσιν.
 Ἦ γὰρ ἂν ἐκάστη μητροπόλει προσετίθουν οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ πατέρες,
 ἀλλ' οὐκ ἐπαρχία. Ἄλλο γὰρ ἐπαρχία καὶ ἕτερον πόλις. Ἦ μὲν γὰρ
 ἐπαρχία πόλεων, καὶ πολλῶν, καὶ κωμῶν καὶ κωμοπόλεων περιεκτι-

1. καταμικρὸν

4. εἶνε ἀνάγκη νῆ διορθωθῆ εἰς χαυνουστέρων;

5. ποιῆ

7. εὐφος

11. φησὶν

14. τὸ χρή πρόσθετον ἀνωθεν

15. εἴς

16. τὸ

ἢ πρόσθετον ἀνωθεν

29. δη

30. α'

33. πολλῶν

κῆ, καὶ πᾶσα ἐπαρχία οὕτως ἔχει, μητρόπολις δὲ πόλις μία πασῶν τῶν ἐν ἐκείνῃ. Καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐπαρχία μία, ἀλλ' ἔστι διηρημένη εἰς μητροπόλεις πάντε καὶ ἐπισκοπὰς πολλαπλασίους. Ὅτι δὲ μία ἐπαρχία καὶ τοῖς ἀναλεγόμενοις τὰ γεωγραφικὰ, ὅφ' ὧν αἱ ἐπαρχίαι ἐκτέθενται, ὀφλόν, καὶ ἔτι σαφέστερον αἰς τῶν μητροπόλεων δέδοται τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι τοὺς προϊσταμένους αὐτῶν ἐξάρχους πάσης Πελοποννήσου. Οὐ γὰρ ἔχουσι τοῦτό γε πᾶσαι, ὥσπερ δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τοιαῦτα φαίνεται γεγενημένα. Καὶ τῇ νήσῳ δὲ Μυτιλήνῃ δύο τελοῦσι μητροπόλεις, καὶ τῇ Φρυγίᾳ δὲ Καππατιανῇ καὶ τῇ δευτέρᾳ τῶν Καππαδοκιῶν ὁμοίως. Τί δὲ ἡ Ἐλενοπόντου ἐπαρχία ἢ καὶ πρότερον Πολεμωνιακὸς καλουμένη; Οὐ τὸν Ἀρμεσίας καὶ τὸν Νεοκαισαρείας, ὑπὲρ ἧς καὶ νεκρὰ προέβη Ἰουστινιανείας, ἕνα μὲν εἶναι τὸν ἄρχοντα πάσης αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας, δύο δὲ μητροπόλεις; Τί δὲ ἡ Παφλαγονία ἢ καὶ Ὀνωριάς; Οὐ τὸν Γαγγρῶν, οὐ τὸν Πομπηιοπόλεως, οὐ τὸν Σεβαστουπόλεως, οὐ τὸν Γερμανικουπόλεως καὶ Κερασουντος καὶ Τραπεζουντος καὶ Πιτυουντος; Οὐ μία μὲν ἐπαρχία, ὡς ἡ εἰκοστὴ πέμπτη νεκρὰ τοῦ εἰρημένου διέξεισι βρασιλέως καθαρῶς, πολλαὶ δὲ μητροπόλεις καὶ διάφοροι; Τίνοι οὖν πασῶν τῶν μητροπόλεων ἀνήκει ἡ ἐπαρχία πᾶσα, εἴπερ ἀντὶ μητροπόλεως ἐτίθετο; Οὐ γὰρ δὴ μία γε, ὡς ἂν καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ προσόντα αὐτῇ δίκαια τηροῖτο. Μᾶλλον δὲ σκόπει τὴν Κυπρίων, ὑπὲρ ἧς καὶ ὁ κανὼν ὅδε ἐκτίθεται. Οὐ μία, οὐ τέσσαρες αὐτῆς ἐπισκοπαί; Καὶ πρώτη μὲν ἴσως αὐτῶν τις, αἱ δὲ λοιπαὶ μετ' αὐτὴν, ἀλλ' οὐτ' ἐκείνη τὰ πασῶν, οὐθ' αὐταὶ τὰ μιᾶς κατέχουσι προνόμια, ἄλλως θ' ὅτι καὶ οὐχ ἑνὸς τῶν Κυπρίων καταβοῶντος ἐν τῇ ἱερᾷ συνόδῳ, καὶ μεγάλα τοῦ Ἀντιοχείας, ἀλλὰ πάντων. Τοῦτο δὲ, ὡς αὐτὸς φῆς, οὐκ ἔστι· μᾶλλον δὲ τοῦτ' ἔστιν, ὡς ἂν καὶ ὁ ἐν Καρθαγένῃ εἰκοστὸς ὁ γδοος βεβαιῶσθαι, ἐν ᾧ φησιν· «Ὅμοίως ἤρρεσεν, ἵνα οἱ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ οἱ λοιποὶ κατώτεροι, ἐν αἷς ἔχουσιν αἰτίαις, ἐὰν τὰ δικαστήρια μέμφωνται τῶν ἰδίων ἐπισκόπων, οἱ γείτονας ἐπίσκοποι ἀκροάσωνται αὐτῶν». Καὶ κατωτέρω πάλιν αὐτοῦ· «Διὸ καὶ εἰ περὶ αὐτῶν ἐκκλητην παρέχειν νομίσουσι, μὴ ἐκκαλέσωνται εἰς τὰ πέραν θαλάσσης δικαστήρια, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρωτεύοντας τῶν ἰδίων ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐπισκόπων πολλακίς εἰρηταί τε καὶ ὄρισται»

9. μὲτ' αὐτὴν 10. β^α 10-11. Ἐλενοπόντου 11. πολεμωνιακῆ 11-12. ἀμασία: 14. Ὀνωριάς 17. κα^ο 20. δημία 23. τίς 22. δ^ο 24. κα^ο 27. εἰσίν 28. φησίν Ἐν τῇ ᾧα κανὼν τῆς ἐν καρθαγένῃ κῆ

7. 12^α αὶ δὲ πρὸς περαματικά δικαστήρια διεκκαλούμενοι παρ' οὐδενὸς ἐν
 τῇ Ἀφρικῇ δεχθῶσιν εἰς κοινωνίαν. ἢ (10) σαφῶς καὶ προδήλως δεί-
 κνυσι τὰ τῆς ἐπαρχίας προσόντα αὐτῇ δίκαια καθαρὰ καὶ ἀβίαστα
 μὴ βιάζεσθαι καὶ τὰς διευθετήσεις καὶ λύσεις καὶ ἀμφισδητήσεις τῶν
 5 Κυπρίων ὑπὸ τοῦ τῆς Συρίας, μηδ' αὐτῶν Πελοποννησίων ὑπὸ τῶν
 ἐν τῇ Εὐδοίᾳ ἢ Ἑλλάδι ἢ πορρωτέρω ἢ μηδ' αὐτῶν τούτους ὑπ' ἐκείνων
 δικάζειν καὶ κατάρχειν αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐξουσίας τύφος κοσμικῆς φησί,
 παρεισθῆται, ἀλλὰ τοὺς ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ παρ' ἑαυτοῖς ποιεῖν τὰς
 συναλεύσεις καὶ τὰς παρεμπιπτούσας λύειν τῶν ὑποθέσεων, εἰ μὴ που
 10 μείζον τι εἴη, δεόμενον καὶ μείζονος ἀρχιερέων συνόδου κατὰ τὸν εἰ-
 κοστὸν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα τὸν φάσκοντα Διὰ τὰς ἐκ-
 κλησιαστικὰς χρείας καὶ τῶν ἀμφισδητουμένων διαλύσεις καλῶς ἔδο-
 ξε σύνοδον καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι. Ἐὰ αὐτὰ
 δὲ σχεδὸν καὶ ὁ τριακοστὸς τέταρτος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων «Καὶ
 15 μὴ βιάζεσθαι ὑφ' ἑτέρου τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ πρὸς ἀλλήλους τῶν ἐπι-
 σκόπων τετυπωμένα καὶ εἰθισμένα δίκαια καὶ τὸν ἐνάγοντα μὴ ζητεῖν
 παρ' ἑτέροις τὸ ἑαυτοῦ δίκαιον, μηδ' αὐτὸν ἐναγόμενον πρὸς ἀλλή-
 λους ἀποπηδᾶν τοὺς συνεπαρχιώτας παρέντα». Τοῦτο γὰρ πόρρω δι-
 20 καίου παντός, καθὼς καὶ ὁ ἐνδέκατος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ παρακελεύε-
 ται, λέγων «Εἰ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ ὅλως τοῦ κανόνος
 ἄνευ γνώμης καὶ γραμμάτων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων καὶ μά-
 λιστα τοῦ κατὰ τὴν μητρόπολιν ὀρμήσειε πρὸς βασιλέα ἀπελθεῖν, τοῦ-
 τον ἀποκηρύττεσθαι καὶ ἀπόβλητον γίνεσθαι». Καὶ ὁ δεύτερος πάλιν
 τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς δευτέρας συνόδου κανὼν «Τοὺς ὑπὲρ διοί-
 25 κησιν ἐπισκόπους ταῖς ὑπεροφίαις ἐκκλησίαις μὴ ἐπιέναι μηδὲ συγ-
 χεῖν τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας
 ἐπίσκοπον τὰ ἐν Αἰγύπτῳ μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς Ἀνατολῆς
 ἐπισκόπους τὴν Ἀνατολὴν μόνον διοικεῖν, φυλαττομένων τῶν ἐν ταῖς
 30 κανόσι ταῖς κατὰ Νίκαιαν πρεσβείων τῇ Ἀντιοχείῳ ἐκκλησίᾳ, καὶ
 τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ἐπισκόπους τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν μόνον
 καὶ τοὺς τῆς Ποντικῆς τὰ τῆς Ποντικῆς μόνον καὶ τοὺς τῆς Θράκης
 τὰ τῆς Θράκης μόνον οἰκονομεῖν ἀκλήτους δὲ ἐπισκόπους ὑπὲρ διοί-
 κησιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονία ἢ τισὶν ἄλλαις οἰκονομίαις ἐκκλη-

5. ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἡπὸ τῶν 6. εὐδοία 7. τύφος 10-11 κ' 11. Ἐν τῇ
 ἡα κανὼν ἀντιοχείας κ 14. λδ 19. ια Ἐν τῇ ἡα κανὼν ἀντιοχείας ιασ
 28—σ. 303, 1. καὶ ὁ βος—ἐκκλησιαστικαῖς πρόσθετα ἐν τῇ κάτω ἡα διὰ παρα-
 κηπτικῶν σημείων δ 24. β

Δύο ἀναφοραὶ μητροπολίτου Μονεμβασίας πρὸς τὸν πατριάρχην 313
σιαστικαῖς. Διὰ ταῦτα πάντα εἴρηται τὰ ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ καὶ οὐ
μητροπόλει.

Ἄλλὰ μὴν, εἰ καὶ τοῦτο δοθεῖν, σφόδρα τινὸς βιασμένου, λέγω
δὴ τὸ τὴν ἐπαρχίαν ἀντὶ μητροπόλεως ἐκλαμβάνεσθαι τῷ κανόνι, οὐ
μόνον αὐτὸν οὐ δικαίως, ἀλλὰ καὶ πασῶν σχεδὸν ἀποστερεῖ τῶν ἐπι-
σκοπῶν. Ὅρα γάρ, καθαρὰ τῇ ἐπαρχίᾳ καὶ ἀβλαστοὶ τηρεῖσθαι τὰ
προσόντα αὐτῇ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν διορίζεται δίκαια κατὰ τὸ πάλαι
κρατήσαν ἔθος. Καὶ λοιπὸν, κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος ἐξ
ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν τὰ προσόντα αὐτῇ δίκαια, οὐκ ἔχειν δεῖ τὴν μη-
τρόπολιν Κορίνθου ἐπισκοπᾶς. Ὑπὸ γάρ τὴν τοῦ Ῥώμης ἐπικράτειν
οὔσα ἐπισκόπους οὐκ ἐχειροτόνει. Ὑπὸ ἐκείνου γάρ πάντες οἱ ἐπαρ-
χιῶται τὴν σφραγίδα τῆς χειροτονίας ἐδέχοντο, ὡς περ εἰσέτι καὶ νῦν
διασωζόμενον ἐκεῖσε τοῦτο φαίνεται. Καὶ μὴν οὐδὲ πρὸς τοῦτο, λέγω
δὴ πρὸ τοῦ τὰ πρεσβεῖα τὴν μεγάλην τῶν πόλεων Ῥώμην λαβεῖν καὶ
πασῶν τῶν ὑπὲρ αὐτὴν ὡς περὶ κεφαλὴν γενέσθαι καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτὴν
χειροτονεῖν ἐν ταῖς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἡμέραις καὶ τῶν προσε-
χῶς μετ' ἐκείνους καὶ ἔτι τῶν μετ' αὐτοὺς ἀπὸ μέχρι παμπόλλων τῶν
χρόνων ταῦτα δὲ φημι ἐπειδὴ καὶ τὰ πάνυ παλαιὰ κινεῖν δέδοκτο
οὐδ' ἐν ἐκείναις τοῖς χρόνοις ἐχειροτονοῦντο πρὸς τοῦ Κορίνθου ἐπί-
σκοποι, ἕκαστος δὲ τῶν ἐπισκόπων ἐπίσκοποι γὰρ ἐκαλοῦντο τηρι-
καῦτα κοινῶ ὀνόματι πάντες· σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ψηφίζων ἐπαρχιῶ-
ταις ἑαυτοῦ κατελίμπανε διάδοχον, καὶ τοῦτο μέχρις ὅτι πλείστον
ἤρκεσε τῶν χρόνων. Εἶτα οἱ κατὰ καιροὺς βασιλεῖς ὑπετύπων καὶ
ἐπεκύρουν ἕκαστα θεσπίσμασι τε καὶ διατάξεσι, τῶν ἐπαρχιῶν ἀπο-
τεμνόμενοι καὶ μερίζοντες, ταῖς προ||καθημέναις ὑπέταττον τὰς ἡττους
τῶν πόλεων κατὰ τὸ ἀνήκον αὐταῖς ἀξίωμα, ἐν ταῖς ἡττοσι θεσπίζον-
τες ἐπισκόπους ἐγκλησιτᾶν, συνεπιφημιζουσῶν ἐκείνοις καὶ συνευδο-
κουσῶν ἐν πᾶσι τούτοις καὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς θείων καὶ
ἱερῶν συνόδων. Καὶ λοιπὸν, εἰ τὸν κανόνα δεῖ φυλάττεσθαι κατὰ τὸ
πάλαι κρατήσαν ἔθος, δεῖ αὖ καὶ τὴν Κορίνθον καὶ τὰς μητροπόλεις
πάσας ἐπισκοπῶν ἐρήμους καὶ τὰ πατριαρχεῖα μητροπόλεων εἶναι.
Ἄλλ' οὗτ' ἐκεῖνα οὔτε ταῦτα φαίνονται πεπραχότες οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ
πατέρες, πᾶσαι τε μητροπόλεις τὰς δεδομένας αὐταῖς ἐπισκοπᾶς ἀναμ-
φιδόλως κέντηνται, καὶ, εἰ πᾶσαι, δεῖ αἶρα καὶ τῇ μητροπόλει Μο-
νεμβασίας, ἐκείνων οὔση μὲν, κατ' ἐκείνας εἶναι καὶ τὰς ἑαυτῆς ἔχειν
ἐπισκοπᾶς κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος.

Ἐξῆς τὸν δωδέκατον τῆς τετάρτης ἐπάγει συνόδου κανόνα, καὶ οὐδ' αὐτὸν ἐκτίθησι πάντα, ἀλλὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ μέρος ἀποτεμνόμενος τίθησιν. Ἡμεῖς δὲ, ἄνωθεν αὐτὸν ἐκθήσαντες, θεωρήσωμεν τὴν αὐτοῦ πᾶσαν ἀκρίβειαν καθαρῶς. Ἦλθον εἰς ἡμᾶς ὡς τινες παρὰ τοὺς ἐκ-
 5 κλησιαστικοὺς θεσμοὺς προσδραμόντες δυναστείαις, διὰ πρακτικῶν τύπων τὴν μὲν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. Ὁρίσσε τοίνυν ἡ ἅγια σύνοδος τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτον τολμᾶσθαι παρὰ ἐπισκόπου, ἐπειδὴ τὸν τοιού-
 10 τος ἐπιχειροῦντα ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ ὅσοι δὲ ἤδη πόλεις καὶ τάξεις. Τίς ἄρα, τίς ἀνήγγειλεν, ὡς τις τῶν πώποτε Μονεμβασίας προσέδραμε δυναστεία τι, ἢ διὰ τίνων πρακτικῶν τύπων, τοῦτο δ' ἐστὶ δι' ἀντιγραφῆς βασιλικῆς, τὴν μίαν ἐπαρχίαν Πελοποννήσου εἰς δύο κατέτεμεν, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπόλεις ἐν Πελοποννήσῳ γενέ-
 15 σθαι; Καὶ μὴν εἰς πενταδικὸν ἐτέλεσαν ἀριθμὸν, ἅς καὶ στέργει καὶ τιμᾶ καὶ χειροτονεῖ διὰ παντός ἐν αὐταῖς ἡ ἅγια τοῦ θεοῦ καὶ μεγάλη ἐκκλησία μητροπολίτας, ἐξαρχούσης αὐτῶν τῆς Μονεμβασίας καὶ βαθμῶ καὶ πρωτείας καὶ τοῖς ὅλοις ἀρχιερατικοῖς ἐθίμοις. Καὶ Κορίνθου μὲν καὶ τῶν ἄλλων πρώτην αὐτὴν ἀπέφηνας διὰ πάντων, ἐπισκοπῶν δ' ἀποστερεῖς; Καὶ οὐκ ἔξεστι τὴν μείζω φέρειν ὅσα δέ-
 20 ὄνται τοῖς ἐλάττοσιν αὐτῆς; Πῶς δ' ἂν εἴη πρώτη πάντων καὶ ἐξαρχος; Καὶ τῷ μὲν ἐθνικῶν ἐξάρχοντι λόγος οὐδεὶς ἐπισκοπῶν ἄρχοντι πάλαι καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἐπισκοπῆς οὔσης, ὁ δ' ἐξαρχος (τοῦ) τῶν ἐθνικῶν πάσης γὰρ Πελοποννήσου, ἐν Πελοποννήσῳ δὲ καὶ αὐτός· ἐπισκόπους ἔχειν καὶ χειροτονεῖν οὐχ ἔξει, ὁ καὶ προνόμιον
 25 πάλαι ποτ' ἔχων ἐν πάτῃ Πελοποννήσῳ χειροτονεῖν, εἰ δεήσοι, εἰ καὶ ὁ χρόνος ὑπέστυρεν αὐτὸ καὶ κατημάυρωσε ταῖς ἐκεῖσε τοπικαῖς ἀνωμαλίαις καὶ ταραχαῖς τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν τελούντων εἰς τυραννίδα σφᾶς αὐτοὺς μεταπεττευσάντων, ἄρτι δὲ θεοῦ προνοῖα καὶ τῶν
 30 θειοτάτων αὐτοκρατόρων ἀπεσχορακισθέντων καὶ Πελοπόννησον σχεδὸν πᾶσαν ὑφ' αὐτοῖς παιησαμένων καὶ τὴν πάτριον ἐλευθερίαν τοῖς ἰδρωσι καὶ πόνοις ἀποχαρισάντων αὐτῇ; Ποῦ τοίνυν τοιοῦτόν τι τῷ Μονεμβασίας πώποτε πέπρακται, ὡς ἐπάγειν κατ' αὐτοῦ τὸν κανόνα
 4. 129^α τοῦτον, ὃν καὶ παρασιωπᾶσθαι || τὸ τελευταῖον ἔθηκας, κομμάτια τινα

1. ἰβ' δ' 2. ἀποτεμνόμενος 4. ὡς τινες 8. τολμᾶσθαι 10. ὡς τίς
 15. διαπαντός 19. οὐχ 20. ἐλάττους 22. Τὸ ἐπισκοπῆς πρόσθετον ἄνω-
 25. δεῖν 28. αὐτοῖς 29. ἀποσχορακισθέντων

τυναγείρων καὶ συνείρων, ἐνθῶν ἀρχὴν, ἄλλοθεν μέσον, ἐτέρωθεν ἐπι-
τελεύτιον ἐραυζόμενος, διάφορα πάντα πρὸς ἄλληλα, πρὸς τὴν προ-
κειμένην σοι λέγω πραγματείαν, οὐχ αὐτοῖς, ἄπαγε, βραχὺ τάχα καὶ
πολύχρουν ἐξόφανα ἐνθύμα, τὸν κατὰ τὴν παροιμίαν ἐκείνον δὴ μι-
μησάμενος κολοιδόν;

Ἴδωμεν δὲ καὶ ὁ προτίθης τοῦ κανόνος ἐν τούτοις τούτου· «Ὅσαι
δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν τῷ τῆς μητροπόλεως ἐτιμή-
θησαν ὀνόματι μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς καὶ ὁ τὴν ἐκκλησίαν
αὐτῆς διοικῶν ἐπίσκοπος, σωζομένων δηλονότι τῆ κατὰ ἀλήθειαν μη-
τροπόλει τῶν ἰδίων δικαίων». Ὡς μὲν οὖν ὁ κανὼν οὗτος οὐχ ὀρίζει
μὴ ἐξεῖναι τοῖς βασιλεῦσι, τοῖς καὶ ἀφελεῖν καὶ προστιθέναι δυναμέ-
νοισι, τινῶν ἐπισκοπᾶς μητροπόλεων, τοῦτ' ἤδη σαφὲς καὶ δῆλον τοῖς
ἀκρωμένοις. Τὸ γὰρ φάσκειν σώζεσθαι τῆ κατὰ ἀλήθειαν μητροπό-
λει τὰ οἰκεία δίκαια οὐ περὶ τῶν ἐνοριῶν ἐκείνης ὁ λόγος ἐστὶ τῷ
κανόνι. Πῶς γὰρ οἱ γε εἰδότες πρὸ αὐτῶν καὶ καθ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν
κατὰ καιροὺς βασιλέων τὰς ἐνορίας μετατεθειμένας καὶ τὸ ἀνήκον καὶ
συμφέρον ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πολιτείαις καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῶν συνιστά-
μενον καὶ συνευδοκούμενον καὶ κανόνι μᾶλλον βεβαιούμενον, τῷ φά-
σκοντι πρὸς αὐτῶν «Ἐἴ τις ἐκαινίσθη πόλις ἐκ βασιλέως ἢ καινισθείη
τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροι-
κιῶν ἢ τάξις ἀκολουθεῖτω»;

Οὐ τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης δέκατος ἑβδόμος ὁ παρὼν
τετάρτης συνόδου κανὼν, οὐκ αὐταῖς λέξεσιν οὕτω διορίζεται; Οὐ
διὰ πάντων οὕτω πέπρακται; Οὐ γὰρ ἔχει τις εἰπεῖν ὡς γέγραπται
μὲν, τὸ πέπρακται δὲ, ὡς περ ἄλλοις συνέβη τισὶν γεγράφθαι μὲν, οὐ
πεπράχθαι δέ. Πῶς οὖν ὁ γ' ἐποιοῦν καὶ κανόνι συνίστων ἠκρόρουν
ἂν καὶ αὐτοῖς ἐναντία ἐκανόνιζον; Πῶς τοῦτό γε λόγον ἔχον φανεῖν
ἂν; Ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ μᾶλλον, εἰ δεχθείη ἂν τις· ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ μάλ-
λον τὸ τὸν ἐκ νέου τετιμημένον ἐμμένειν οἷς τετίμηται τούτῳ καὶ
προσκεκῶρωται καὶ μὴ κατεπεμβαίνειν δι' ἑαυτοῦ τῶν δικαίων τῆς
κατὰ ἀλήθειαν μητροπόλεως, ἤγουν τῆς πρώτης. Οὐδὲ γὰρ εἰ λέγεται
κατὰ ἀλήθειαν ἐκείνη μητρόπολις, ἢ νεωστὶ τετιμημένη ἐφευσμένη
ἐστὶ, ἀλλ' ὡς προτέρᾳ δηλονότι καὶ σώζεσθαι κάκεινη πάντα τὰ ἐξ
ἀρχῆς ἐαθέντα δίκαια, τὸ φιλάδελφον καὶ ἀτάραχον ἐκατέρων οἱ
θεοὶ καὶ ἱεροὶ πατέρες αὐτοῖς προμνηστευόμενοι καὶ τὸ μὴ ἐπιπηδᾶν

2. ἐραυζόμενος 9 (καὶ κατωτέρω) δη²⁷ 22. ἐ^ο 23. δ⁷⁵ 24. τίς
28-29. ἐστὶ μᾶλλον 34. εἰαθέντα

ἑτέρου δικαίους, ὡς ἂν καὶ οἱ θεοὶ καὶ ἱερεῖς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων βεβαιῶνται κανόνες. Φασὶ γὰρ «Μηδένα τολμᾶν ἐξω τῶν ἑαυτοῦ ὄρων χειροτονίας ποιῆσθαι εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις καὶ χώρας». Καὶ πάλιν «Μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἕκαστον, ἐκεῖνα δὲ μόνον πράττειν ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικία ἐπιβάλλει καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις». Ἄλλως τε καὶ οὐ πάσαις δέδοται πρὸς τῶν κρατούντων ταῖς πόλεσιν ἔχειν ἐπισκοπὰς, ἀλλ' ἴν' εἰς αὐτὰς δέδοται μὴ ἔξεστι καταπεμβαίνειν ἀλλ' οὐ γὰρ οὐχ εἰς δέδοται.

Εἰ δὲ ταύτοις οὐκ ἄρκει ταῖς εἰρημένοις ὑπὲρ τοῦδε τοῦ κανόνος, οὕτως ἐκλαμβανόμενου καὶ οὐχ ὡς δεῖ, ἀλλ' ὡς ἐθέλω, ἐρεῖς, πείσθητι ταῖς ἐξηγηθεῖν αὐτοῦς, μὴ φυλάττεσθαι τοῦτον φάσκουσι τὸν κανόνα. Ὅτι δ' ἐν τῇ σιγγλίῳ καὶ τοῦτο γέγραπται «Τὸ δὲ καὶ ἐπισκοπὰς ἀποσπάσαι καὶ προσκυρῶσαι τῇ καινισθείῃ πόλει παρὰ πάσας κανονικὴν τυγχάνει καὶ νόμιμον παρατήρησιν» οὐδὲ γὰρ ἔχει τις εἰπεῖν τοῦτο οἰκονομίαν. Φησὶ γὰρ ὁ μέγας Κύριλλος «Εἰ τις τῶν δοκούντων ταῖς θεοφόροις πατράσι σαλεύει τι, οὐκέτι τοῦτο οἰκονομίαν κλητέον, ἀλλὰ παράδοσιν καὶ προδοσίαν δόγματος καὶ περὶ τὸ θεῖον ἀσέδειαν».

Καὶ τάδε μὲν ταύτη. Ἄλλὰ τίς ἂν τῶν καὶ ὀπωροῦν τὴν θεῖαν εἰδότην Ἰραφὴν τῷ κείνου σκοπῷ τὸν εἰρημένον φήσειε συμφωνεῖν κανόνα; Τίνας δὲ καὶ προδότας περὶ τὰ δόγματα καὶ περὶ τὸ θεῖον ἀσεβεῖς; ποίους τῶν βασιλέων, οἱ ταῦτ' ἐκύρωσαν, ποίους τῶν πατριαρχῶν, οἱ ταῦτ' ἐκείνοις συνέπραξαν; ποίους τῶν συνόδων, αἱ τούτους ἐπεφήμισαν; Ἄλλ' ἵνα τοὺς κάλαι παρῶ, ἀρα μὴ τὸν χρυσοβούλλαις συστήσαντα καὶ τιμήσαντα φήσ; Καὶ οὐκ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τὴν ὀρθοδοξίαν ἀποδοῦς τῇ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ; οὐχ ὁ καθ' ἑκάστην ἐνιαυτοῦ περίοδον διάτορον τι καὶ γεγωνὸς καὶ τὴν πρώτην τῶν νηστειῶν Κυριακὴν, ἣν τῆς ὀρθοδοξίης ἅπαντες οἱ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἐχόμενοι σεβόμεθα καὶ λέγομεν, κἂν τῇ μεγάλῃ καὶ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ κἂν ταῖς ἑκασταχοῦ εὐφημούμενός τε καὶ ὀμνούμενός καὶ τῇ αἰωνίᾳ τῶν ἀγαθῶν παραπεμπόμενος μνήμη; οὐχ ὁ μέγας ἐν πατριαρχαίς Ἀθηνάσιος ὁ ταῦτα συνευδοκήσας, ὁ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ βίῳ καὶ πράξεσιν τῇ ἀγιωσύνῃ μαρτυρούμενος; Οὐχ

2-8. Ἐν τῇ ᾗ κατὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων λέ 3. ποιῆσθαι ἐξω τῶν αὐτοῦ ὄρων 4. Ἐν τῇ ᾗ κατὰ τῶν αἰσίων λέ 9. ἀρετῇ 10. Τὸ ἐρεῖς πρὸς θεῖον ἀνωθεν 15. εἰς 16. εἰς 27. γεγωνὸς 28. α

ἢ σὺν αὐτῷ θεῷ καὶ ἱερὰ σύνοδος τῶν τοσούτων ἀρχιερέων ; Οὐ πάν-
 τες οὗτοι. ἵνα τοὺς μετ' ἐκείνους πάντας θειοτάτους αὐτοκράτορας καὶ
 μακαριωτάτους πατριάρχας ἔασω. οὐκ ἐκεῖνοι· τούτων τὰ μὲν ἐπρα-
 ξαν, τὰ δ' ἐπακύρωσαν προγεγενημένα : (Οὗτοι πάντες ἔνοχοι τῷ τοῦ
 μεγάλου Κυρίλλου κανόνι : Ἀλλ' εἰ τούτους, ἴρα μὴ καὶ τοὺς πρὸς
 αὐτῶν πάντας φῆς, οἱ τούτοις ἔδωκαν τὴν ἐξουσίαν νόμοις καὶ κανόσι
 τοιαῦτα ποιῆν, μᾶλλον δὲ πρότερον ἐκεῖνοι ταῦτα καταπράξαντες.

Τί τοίνυν εἰς μαρτυρίαν προτείνεις τὰ μηδεμίαν ἁρμονίαν καὶ συν-
 δρομήν μαρτυρίας ἔχοντα : Τὸ γὰρ μαρτυροῦν συμφωνοῦν εἶναι δεῖ
 καὶ συντρέχον τῷ μαρτυρουμένῳ, ἵν' εἴ τι καὶ συναχθεῖ τῆς μαρτυ- 10
 ρίας, πρὸς θεμελίου λόγον εἴη καὶ σύστασιν ἐκείνου, ὑπὲρ οὗ καὶ δὴ
 μαρτυρεῖται. Τὸ δὲ ποῖαν ἐμφέρειαν δείκνυσιν ἢ τοῦ παρόντος κανό-
 νος δύναμις λέγε πρὸς τὴν προκειμένην σοι πραγματείαν ἢ μεταχεί-
 ρισιν. Τοῦτο δὲ ἐστὶν ὅπερ ὁ κανὼν βούλεται ὡς τὸ δοκοῦν τοῖς θεοῖς 15
 πατράσι δογματικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, πνευματικῶν καὶ ὅλως ἐν οἷς ἢ
 βασιλεία τῆς ἐκκλησίας ἔπεται, ἀλλ' οὐχ οἷς ἢ ἐκκλησία τῇ βασιλείᾳ
 προδιδάσκει ἐκκλησιῶν, μεταθέσεις ἐπισκοπῶν, ἀρχιεπισκοπῶν, μητρο-
 πόλεων, πατριαρχείων, ἐξαρχιῶν, ἐπαρχιῶν ἐκ νέου ἀνακαινίσεις καὶ
 συστάσεις καὶ αὐτὰ μεταθέσεις αὐτῶν καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ὅτι 20
 τῶν δοκούντων καὶ πρῶτον εἰρηγμένων τοῖς θεοῖς πατράσιν ἀσεθείας
 εὐθύνη καθυποβάλλεται, οὐ τῶν ὑστερον τούτων καὶ δεδομένων καὶ
 πραττομένων καὶ θαυμαζομένων. Καὶ τὸ δοκούντων ἐνταῦθα οὐ τῶν
 διςπερ ἐν ὑπολήψει νομιζομένων ἀμφιδόλως ἀν' ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τῶν
 κυρίως φαινομένων καὶ ὁμολογουμένων. Οὕτω γὰρ ἢ τοῦ παρόντος κα- 25
 νόνος ἀκρίβεια σύμφωνος τῇ ἑαυτῆς τέλει φανήσεται. Τὸ δὲ καὶ ἐπι-
 σκοπὰς ἀποσπάσαι καὶ προσκυρῶσαι τῇ καινισθείᾳ πόλει παρὰ πᾶ-
 σαν τυγχάνει κανονικὴν καὶ νόμιμον παρατήρησιν, ὅτι μὲν οὐδεὶς
 τοῦτο νόμων ἢ κανόνων φησὶ καὶ αὐτός φησὶ ἔτι δ' ἀληθές, οὐχ οὕ-
 τως ἔχει, τοῦναντίον μὲν οὖν ἅπαν καὶ πρὸς τῶν γεγονότων καὶ τῶν
 γινομένων καὶ τῆς τῶν || πραγμάτων ἀκολουθίας εὐροι τις ἄν. Καὶ 30
 μαρτυροῦσί μοι τῷ λόγῳ τὰ μυρία ἐκεῖνα εἰρηγμένα καὶ οἱ ταῦτα συν-
 ιστάντες νόμοι καὶ κανόνες. Τὰ δὲ κολλὰ παραλείπω, φεύγων τὸ μη-
 κος τοῦ λόγου.

Τὸ δὲ παρενεῖραι καὶ προσπαραγράψαι τούτῳ καὶ τοὺς μηδ' ὁσον-
 οῦν τῷ τῆς ὑποθέσεως ἐπιβάλλοντας σκοπῷ μηδ' ἴκταρ, τὸ τοῦ λόγου,

8. ἐπραξαν 7. ταῦτα 8-9. συνδρομή 13. εἰ 13-14. μεταχείρησιν 24. αὐ-
 τὸς φησὶ 29. τίς 30. μαρτυροῦσι

ἀλλ' οὕτω μόνον ἐκτεθεῖσθαι φέροντας ὄνομα καὶ φωνήν κανόνων ἱερῶν, ὡς ἂν τοῖς ἀκεραιότεροις τῶν ἀκρωμένων νομίμως καὶ κανονικῶς διευθετεῖσθαι ταῦτα δόξῃ πρὸς θεοῦ καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῶν κανόνων, πόσης ἂν εἴη τῆς περιεργίας καὶ ὑποβολῆς τὰ τοιαῦτα, οὐ γὰρ εἶπομ' ἂν εὐηθείας καὶ ἀκεραιότητος καὶ ἀδοκιμασίας πρὸς τὸ καταπράξασθαι τὸ βουλόμεγον σφίσιν αὐτοῖς. Λέγουσι τοίνυν, ὅτι πλημμελῶς δέ τινος ἐπισκόπου τὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ διοικήσαντος καὶ ἑτέροις τῆς ἰδίας ἐνορίας παραχωρήσαντος, εἰ καὶ γράμματα προὔβησαν, οὐκ ἀποκλεισθήσεται ὁ μετὰ τοῦτον χειροτονηθῆσόμενος ἀναζητεῖν τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας τὰ δίκαια, κἂν πολὺς ὁ μεταξὺ παρελθῶν εἴη χρόνος. Εἰ δὲ καὶ βασιλικῇ διατάξει εἴποι τις αὐτὸ γεγενῆσθαι καὶ διαγνώμῃ συνοδικῇ, ἀλλ' ἀπολλυμένης πάντως τῆς Κορίνθου ταῦτα ἐγίνετο· ἥς ἐπανελθούσης τὴν σήμερον τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ τὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν ἀπολαυούσης, ἀναγκάζεται πάντως καὶ ὁ Κορίνθου, τῷ ὄντι νῦν ἀπολαβὼν τὴν ἑαυτοῦ γνησίαν μητρόπολιν, ὡς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ καλεῖσθαι Κορίνθου· τὸ πρότερον γὰρ φιλὸν ὄνομα ἦν, πραγμάτων ἐστερημένον· ἀνακαλεῖσθαι τὰ ἑαυτῆς ἀφ' ὧν ταῦτα κατέχονται, ὡς περ οἱ ἀπὸ αἰχμαλωσίας οἴκαδε ἐπανασωθέντες ».

Ἐπολλὰ μὲν οὖν εἰπεῖν ἔχων περὶ τῶν ἤδη τούτοις εἰρημένων, παρήσω, τὸν τοῦ λόγου δεδιῶς ἀεὶ κόρον. Ὅτι δὲ οὔτε τῶν χρηματισάντων πάντων μητροπολιτῶν οὐδεὶς Κορίνθου ἢ παρήκεν ἢ πέπρακεν ἢ ὅπως δῆποτε παρεχώρησεν ἐξ ἀμελείας ἢ ἐξ ἡστινοσοῦν αἰτίας ἐκείνας δὴ τὰς ἐπισκοπὰς πρὸς τινα τῶν τῆς Μονεμβασίας, οὐδὲ πολλῶν μοι δεῖ λόγων. Αὐτὸς γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως οὖν ἢ τί καὶ βουλόμενος, εἰ μὴ ὅπερ ἔφηγν προ μικροῦ, ταῦτα προσυφαπλώσασαι αὐτοῦ τῷ λόγῳ, παρίστησι πάλιν ὡς εἰ καὶ διατάξει βασιλικῇ καὶ διαγνώμῃ συνοδικῇ ταῦτα ἐγένοντο. Τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἐπιβεβαιῶσθαι μὲν οὖν καὶ ἐπικεκυρῶσθαι τὴν τῆς Μαίνης ἐπισκοπὴν δι' ἐκείνων τῇ Μονεμβασίᾳ πάντων ἀκούεις γὰρ αὐτῶν ὡς προκατεῖχον ταύτην· ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τούτων τῶν ἐχόντων καὶ ταῦτα μεταποιεῖν καὶ μετατιθέσθαι δέδοται. Τί τοίνυν τὰ πρόδηλα καὶ σαφῆ τοῖς ὀρθοῖς οὐχ ἥτιον ἢ πᾶσι τὸν ἥλιον οὐδ' αὐτὸς οὐθ' οὕτω τούτοις χρῆσθαι, ἀλλ'

5. καὶ ἀδοκιμασίας ἐν τῇ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ἡα : καὶ ἀκεραιότητος 6. Ἐν τῇ ἡα διαγορευόντων οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ κανόνες 7. αὐτοῦ 9. προὔβησαν 10. αὐτοῦ 11. τίς 12. ἀπολλυμένης 14. αὐτῆς 15. τῷ λόγῳ 16-17. τῷ πρότερον 26. προσυφαπλώσασαι αὐτοῦ 33. οὕτω ἐκ τοῦ οὕτως διαξασθέντος τοῦ :

ἐκτίθης ὡς ἐθέλεις αὐτά. Τὸ δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ἄρτι τότε γεγονέναι τὴν Κόρινθον καὶ χειροτονηθῆναι Κορίνθου μητροπολίτην τίνα γε λόγον ἔχει πρὸς τὸν τῶν ἐπισκοπῶν λόγον; Οὐδὲ γὰρ δὴ καὶ αἱ ἐπισκοπαὶ τῆς τῶν Λατίνων δουλείας μετὰ τῆς σφῶν αὐτῶν μητροπόλεως τηλικαῦτα ἠλευθερώθησαν, ἀλλ' ἦσαν ὑπὸ Ῥωμαίοις αὐταὶ πλείους ἢ χρόνους ἑκατὸν. Πῶς ἂν, εἰ μὴ γε δ' ἕτερόν τι, ἀλλ' οὐκ ἂν δι' ἢ ἔλεον ὡς ἀπεωσμένῳ καὶ τῆς αὐτοῦ καθέδρας πεφυγαδευμένῳ οὐδενὶ τῶν πρότετε Κορίνθου οὐθ' ὑπὸ βασιλέων τῶν πάντων τινός, οὐθ' ὑπὸ πατριαρχῶν, οὐθ' ὑπὸ κριτηρίου τινός τούτων παρεῖντο, ὅπερ ἂν ἴδοι τις ἐπὶ γε τῶν εὐγνωμόνων ἀνδρῶν κάπτι πᾶσι τοῖς κακοπραγοῦσι πρὸς ἔλεον τῶν δυστυχούντων ἐπιρρεπόντων πάντων συμβαῖνον καὶ περιθαλπόντων αὐτοὺς καὶ τῶν ἰδίων μᾶλλον εὐποιούντων ἐκείνους, ἀλλ' οὐ τῶν ἀνηκόντων ἀποστερόντων αὐτοῖς. Ἄλλ' ἴσως ἔρεις, ὡς ἡ Κορίνθου χηρεύουσα μητρόπολις πρὸ τοῦ τὸν ἀντικρινόμενον τῆ Μονεμβασίας ἐγκαθιδρυθῆναι τῷ θρόνῳ ταύτης διὰ τὸ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν τελεῖν ἐπικράτειαν ἐτύγχανεν. Ἄλλὰ γε δὴ καὶ κατ' αὐτοὺς ἐκείνους καὶ πρὸ ἐκείνου δὴ ὁ κύρ Ἰσιδώρος ἐκεῖνος Κορίνθου κεχειροτόνητο καὶ χρόνους ἦν ἱκανοὺς καὶ πρὸ τούτου ὁ κύρ Θεόκλητος ἐκεῖνος καὶ πρὸ αὐτοῦ δ' αὐτὸς τι κλειστοί. Καὶ λάμβανε δὴ τὴν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων μαρτυρίαν σιγιλλίων τῶν περὶ τῆς Ζεμενάς ἀντιποιουμένων προστιθέναι τοῖς Κορίνθου δικαίοις. Περὶ ταύτης γὰρ ἴσως καὶ τινα φιλονεικίαν εἶχον. Περὶ δέ γε τῆς Μαίνης οὐδ' ὄναρ τις ἐκείνων ὤτετο λαγχάνειν τῆ Μονεμβασίας δίκην, μὴ ὅτι γε ἕπαρ. Οὐτω τὰ καλῶς καὶ ἐδραίως καὶ τοσοῦτοις ἀραρότα κείμενα χρόνους δικαίως, νομίμως, γνησίως καὶ διὰ πάντων εὐλόγως ἐπηρεῖα τινῶν ἀνατέτραπται σήμερον καὶ ἀντέστραπται τὰ καλὰ ἐκεῖνα πάντα.

Λοιπὸν τοιγαροῦν ἐστὶν ἐπιθεῖναι τοῖς πᾶσιν αὐτῇ λελεγμένοις καὶ τὸν πέμπτον τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα, ὃν καὶ καθάπερ τινὰ ἱερὰν ἀγκυραν ὑποθεῖς αὐτοῦ τῇ πράξει καὶ τοῖς προβεβλημένοις πᾶσι κανόσιν αὐτῆ καταπαύει τὸν λόγον καὶ δι' αὐτοῦ τὴν ὑπόθεσιν πᾶσαν σχεδὸν συμπεραίνει. Ἴδωμεν τοίνυν καὶ αὐτόν: Τὰ μὲν νεωστί, φησὶν ἀνεγενεχθέντα, ἀμαυρὰ ὄντα καὶ καθ' ὄλου λανθάνοντα, σκοπού-

γεγονέναι
 1. γενέσθαι 2. τίνα 3. συνεχεώρητο ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ᾠα: Γ' ἢ
 παρῖντο 12-13. ἐκείνοις 18. αὐτοῖς ἀποστερόντων 15. ἐγκαθιδρυθῆναι
 22. τίς 23. λαγχάνειν—μὴ συνασφισμένῳ ἐν τέλει τοῦ στίχου καὶ μέχρι πέρην
 ἐν τῇ ᾠα 24. τοσοῦτοις χρόνοις 25. καθάπερ τινα 31. Τὸ καὶ πρόσθετον
 ἀνωθεν 32. ἀμαυρὰ καθόλου

E.Γ.Δ. 2015
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

μενα παρ' ἡμῶν τυπωθήσεται, περὶ δὲ ὧν φανερωτέρως ἢ θεία Γραφή ἐθέσπισεν οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔπεσθαι. Ἡ τῆς ἀκαίρου ταύτης ἐκθέσεως, ἢ τῆς τῶν ἱερῶν κανόνων μεταθέσεως, ἢ τῆς τοσαύτης εὐχερείας τοῦ γράφοντος, οὐ γὰρ ἂν εἶπομι τούτων ἢ ἀγνοίας. Αὐτὸς μὲν οὖν οὐκ ἀπορῶν οἷς τῶν λόγων χρῆσομαι, ἀπορῶ πῶς ἂν καὶ τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων δικαίων καὶ μῆτε μηδὲν εἰπεῖν τῶν ἐμοὶ προσηκόντων μὴ φθέγγεσθαι μῆτε κ' ἐκείνοις ὑπ' ἐμοῦ φλαυρῶν τι καὶ μάταιον κατὰ τὸ προσήκον ἐκατέροις ἐπενεχθῆναι χρῆσαιμι. Θεοῖς γὰρ οὐσιν ἐκείνοις καὶ ὅπωςδῆποτε περὶ πρᾶξις ἀνδράσι τί μὴ καὶ εὐφημία προσήκει. ἐμοὶ τε τοῦτο σχήματ' ἔχοντί γε καὶ προαιρέσεως οὐχ ἕττον ἔστι τὸ μὴ φυλάξασθαι λέγειν καλῶς κακὸν τοῦ ἰδικῆσθαι καὶ σιωπᾶν ὅσα μοι τοῦ λέγειν εὐλογά τε καὶ δίκαια ἢ δὴ καὶ γενήσεσθον προκόντως. Τὸ μὲν οὖν μὴδ' ἐνταῦθα τὸν θεὸν καὶ ἱερὸν κανόνα πάντα ἐκθεῖναι δὴλον ἄλλὰ, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος παρῆς, τὸ μέσον ἐφήπλωσε τοῖς αὐτοῦ γράμμασιν. || Ἀναγνωστῆρον δὲ τὸν κανόνα καὶ λεκτέον πάντα. ἵνα γένοιτο φανερὸν ἅπασιν, ὡς οὐδὲν, οὐδὲ τὸ οἰονοῦν, οὐδὲ τὸ σμικρότατον οἷς βούλεται συνᾶδοντα. Ὁ δὲ κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ πέμπτος συνόδου, κἄν ἐκεῖνος καὶ τοῦτο παρήκεν, ἀπολελυμένως οὕτως εἰρηκῶς τῆς ἐν Καρθαγένῃ, «Ἰὴν τῆς ἀπληστίας ἐπιθυμίαν, ἣν τῶν κακῶν ἀπάντων μητέρα εἶναι οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, θεὸν ἔχειν, ἵνα μὴ τοῖς ἀλλοτρίοις ὅροις κατακέχρηται, μηδὲ ἵνα διὰ κέρδος τοὺς τῶν πατέρων ὄρους τις ὑπερβαίῃ μηδὲ ἵνα παντοίως τινὶ κληρικῷ ἐξὸν εἴη ἀπὸ οἰουδήτινος πράγματος τόκον λαβεῖν. Καὶ τὰ μὲν νεωστὶ ἀνενεχθέντα, ἀμαυρὰ ὄντα καὶ καθ' ὄλου λανθάνοντα, σκοπούμενα παρ' ἡμῶν τυπωθήσεται, περὶ δὲ ὧν φανερώτατα ἢ θεία Γραφή ἐθέσπισεν οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔπεσθαι. ἀκολούθως γὰρ τὸ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμον πολλῶ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς ὀφείλει καταδικάζεσθαι». Οὐχ οὗτος ὁ κανὼν; Οὐ περὶ τῶν τοκίζόντων ὁ λόγος αὐτῷ; Οὐ περὶ τῶν τῷ κλήρῳ τῆς ἐκκλησίας μᾶλλον κατελειγμένων, ὡς ἂν μὴδ' ἀφ' οὐτινοσοῦν τοκίζοιεν τρόπου, μὴδ' ἐν ἐτέρων προσχήματι λήψεων, τόκου δύναμιν ἐχόντων, ἑαυτοῖς προσπορίζοιεν; Οὐ σαφῶς καὶ προδήλως περὶ τούτων οὕτω φησί; Καὶ τί ἂν τις ταῦτ' ἐρεῖ; Σπουδαζόντων; Ἄλλ' οὐδεὶς ἐρεῖ τὸναντίον μὲν οὖν. Ἄλλ' ἵνα

ἢ. Τὸ ἂν καὶ τὸ τῷ πρόσθετα ἀνωθεν ἢ. Τὸ τι πρόσθετον ἀνωθεν ἢ. χρῆσαιμι
 16. αὐτοῦ 20. Ἐν τῇ ψα κανὼν ἢ τῆς ἐν καρθαγένῃ 22 (καὶ 23).
 μὴδὲ 23. τις 25. ἀμαυρὰ καθόλου 31 (δὲς). μὴδ' 35. τουναντίον

μὴ εἰδῶ τίσι, καὶ τοῦτ' ἐκ πολλῆς φημι τῆς περιουσίας· πρόδηλος γὰρ ὁ κανὼν ἔνα, λέγω, μὴ εἰδῶ τὴν ἐξήγησιν ὑφέλων οὐχ ὡς ἔχει, ἀλλ' ὡς ἐγὼ βούλομαι, πρὸ αὐτῶν ἐκλέγομαι τῶν ἐπεξηγηθέντων αὐτοῦς σαφῶν ἐκείνων ἀνδρῶν. Ἐὰ μὲν νεωστὶ ἀνενεχθέντα, τουτέστιν ὑπομνηθέντα, ἀμυρὰ ὄντα, ἡγουν ἀσαφῆ, σκοτεινὰ καὶ ἀγνοούμενα, τυπωθήσονται· ἂ δὲ ἡ θεία Γραφή ἐθέσπισεν, ἦτοι ἐνομοθέτησε, ὁριζήσεται, περὶ ἐκείνων, οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, τουτέστιν ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ἐπεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς νενομοθετημένοις. Θεῖαν Γραφήν τοῦς τε ἱεροῦς κανόνας ἐνόμασε καὶ τὰς γραφικὰς ῥήσεις, τὸ *Ὁὐκ ἐκτικεῖς τὸ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ καὶ ὄσα τοικῶτα*. Εἶτα κατασκευάζουσι πῶς αἰτοπὸν ἔστι καὶ ἀσυχρὸν τὸ δανείζειν ἐπὶ τόκοις ἱερωμένους καὶ φασίν, *εἰ ὅπερ ἐν λαϊκοῖς* καὶ τὰ ἐξῆς. Ὁρατε, δικαιοτάτοι δικασται, πῶς καὶ ὁ ἐξηγητῆς, καὶ εἰ ὁ κανὼν πᾶσι πρόδηλος, ἀλλ' ὁμοῦ σαφῶς οὕτως καὶ φανερῶς περὶ τῶν τοικίζοντων φησί; *Τί οὖν εἶποιτ' ἂν πρὸς τοῦ κανόνα αὐτοῦ πρὸς τοῦτο*; Ἄλλ' ἐγὼ τὸ μὲν ἐξῆς σιωπῶ αἰδοῖ τῶν πραξάντων ἐκείνων καὶ τῶν λόγων αὐτῶν, ἵνα δὲ μὴ μόνον οὐκ εὖ, οὐκ ὀρθῶς, οὐ κανονικῶς, οὐ δικαίως αὐτοῦς εὐπορῶ τοῦτ' ἀποφαίνειν, κανόνας δ' οὐκ εὐπορῶ καὶ νόμους τοῦς συνιστῶντας ἢ τὰς πάλαι ποτὲ γεγεννημένας τῇ κατ' ἐμὲ ἐκκλησίᾳ φανοθῆαι πράξεις, φέρε καὶ τούτους εἰς μέσον τιθέντες δεῖξωμεν ὑμῖν διὰ πάντων, εἰ μὴ ἐβελήσετε χεῖρα τῷ δικαίῳ βοήθειας δοῦναι, καὶ τοῦς ἱεροῦς κανόνας καὶ τοῦς φιλευσεβεῖς νόμους καὶ τὰς δυνάμεις πάσας ἐκείνας τῶν βασιλέων, τῶν πατριαρχῶν, τῶν συνόδων, πάντα ἐκεῖνα ἀδικούμενα καὶ τῶν μὴ ὄντων οὐδὲ μίαν οὐχ ἦττω δύνάμιν ἔχοντα. Καὶ λέγε πρῶτον τοῦς νόμους.

Βιβλίον β^{ον} κεφάλαιον β^{ον} τίτλος ς^{ος}.

«Ὅπερ ἀρέσει τῷ βασιλεὶ νόμος ἔστιν, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἐνυπογράφου ὀρίση ἢ διαγιγνώσκων ψηφίσηται ἢ ὅπωςδῆποτε· καὶ λέγονται ταῦτα διατάξεις».

Κεφάλαιον γ^{ον} τοῦ αὐτοῦ.

«Ἡ μεταξὺ δύο τινῶν βασιλέων ἀπόφασις καὶ ἐπὶ τῶν παραπλησίων κρατεῖτω».

1. φημί 4. Ἐν τῇ φζ' Ἐξήγησις τοῦ κανόνα 5. ἰμαυμά 9. ὀρίση: 17—18. ἵνα δὲ μὴ μόνον δις 20. ποτε 21. ὑμῖν ἐκ τοῦ ἡμῖν 28. ἐστὶ 32. Τὸ βασιλέων πρόσθετον ἐν τῇ φζ' διὰ περὶπερπτικῶν σημείων.

Βιβλίον βον κεφάλαιον δον τίτλος ςος.

«Αἱ μεταγενέστεραι διατάξεις ἰσχυρότεραι τῶν πρὸ αὐτῶν εἰσιν .

Ἰουστινιανοῦ Ἐκκλησιαστικῶν τίτλων κεφάλαιον ριζ'.

«Φυλαττέσθω ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς σεπτοῖς οἴκοις τὰ τε οἰκεία
δ προνόμια καὶ τὰ κατὰ [καιροῦς] διαφόρους αὐτοῖς ἐκ βασιλέως φιλο-
τιμηθέντα».

Τοῦ αὐτοῦ.

«Φυλαττέσθω τῷ θρόνῳ Ἀφρικῆς τὸ ἀρχιερατικὸν δίκαιον καὶ τὸ
δοθὲν αὐτῇ προνόμιον».

10 Ἀνάγνωθι τὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου θέσπισμα περὶ τῶν προ-
νομίων τῆς παλαιᾶς Ῥώμης. Καὶ τὰ μὲν πολλὰ παρεῖσθω μετὰ πολλὰ
δὲ φησὶν· «Ὡσπερ τὴν ἡμετέραν ἐπὶ γῆς βασιλικὴν ἐξουσίαν, οὕτω
καὶ τὴν ἐκείνου ἱεράν καὶ ἁγίαν ἐκκλησίαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐψηφισά-
μεθα τιμᾶν μετ' αἰδοῦς καὶ τὴν ἱερωτάτην καθέδραν τοῦ μακαρίου
15 Πέτρου μᾶλλον ἢ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ τὸν ἐπίγειον θρόνον
ἐνδόξως ὑπερυψῶσαι, ἀποδιδόντες αὐτῇ ἐξουσίαν καὶ δόξης ἀξίαν.
ἀκμὴν τε καὶ δραστηριότητα καὶ τιμὴν βασιλικὴν. Ἔτι τε ψηφίζομε-
νοι θεσπίζομεν ἀρχὴν ἔχειν ἐπὶ γε τοὺς ἐξαίρετους τέσσαρας θρόνους,
τὸν Ἀντιοχείας, τὸν Ἀλεξανδρείας, τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν
20 Ἱεροσολύμων, ἔτι τε ἐπὶ πάσας τὰς ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ τοῦ θεοῦ
ἐκκλησίας καὶ τὸν κατὰ καιροῦς αὐτῆς τῆς ἱεράς καὶ ἁγίας Ῥωμαϊκῆς
ἐκκλησίας ὄντα ἀρχιερεῖα ὑψηλότερον εἶναι καὶ ἄρχοντα πάντων τῶν
ἱερέων τῶν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ».

Τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ νόμος.

25 Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Ἀταρβίῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

«Πᾶσαν ἀεὶ ποιούμενοι πρόνοιαν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰς
τιμὴν τε καὶ δόξαν τῆς ἁγίας ἀχράντου καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, ὅ· ἧς
σώζεσθαι ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν κοινὴν πολιτείαν πεπιστεύκαμεν,
ἀκολουθοῦντες δὲ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων περὶ τοῦ
30 ἀνεπιλήπτου ὀφείλειν χειροτονεῖσθαι τοὺς ἱερέας οἵτινες μάλιστα διὰ
τῶν οἰκείων εὐχῶν τὴν εὐμένειαν τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ τοῖς κοινοῖς
περιποιεῖν ἐτάχθησαν πράγμασι, διὰ τοῦ παρόντος νόμου θεσπίζομεν,
ἐσάκις ἂν ἐν οἰκδῆποτε πόλει ἱερατικὸν θρόνον σχολάσαι συμβαίη,

2. εἰσὶν 3—9. Ἰουστινιανοῦ - προνόμια πρόσθετα ἐν τῇ ἀνω φφ· διὰ παρα-
πεμπτικῶν σημείων 5. καιροῦς προσέθηκα. 7. τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ φφ

12. δὲ φησὶν 17 (καὶ κατωτέρω). τὸ 18. δ 25. Ἐν τῇ φφ Ἐκ

τῶν ὁμοίων 30. μάλιστα

ψήφισμα γίνεσθαι παρὰ τῶν οἰκούντων τὴν αὐτὴν πόλιν ἐπὶ τρισὶ τοῖς ἐπὶ ὀρθῇ πίστει καὶ βίῳ σεμνότητι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς μεμαρτυρημένοις, ὥστε τὸν ἐπιτηδειότατον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προχειρίζεσθαι» καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἄλλος νόμος τοῦ αὐτοῦ.

5

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

«Τῆς τῶν ἀγριωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων προσοδυντες σεμνότητος, ἀπαγορεύομεν πᾶσι τοῖς οἰκοῦσι μοναστήρια συνδικαιτᾶσθαι γυναίξει μοναστρίαις ἢ πρόφασιν τινα ἐπινοεῖν τοῦ κοινωνίαν τινα πρὸς αὐτάς ἔχειν».

10

ἢ Τοῦ αὐτοῦ νόμος ἕτερος.

152

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

«Τῶν ἱερῶν κανόνων μηδὲ τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις μηδὲ τοῖς εὐλαβεστάτοις διακόνοις ἢ ὑποδιακόνοις γαμεῖν μετὰ τὴν τοιαύτην χειροτονίαν ἐπιέντων, ἀλλὰ μόνοις τοῖς εὐλαβεστάτοις ψάλταις καὶ ἀναγνώσταις τοῦτο συγχωρούντων, ὀρωμέν τινας» καὶ τὰ ἐξῆς.

15

Ἄλλος νόμος τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

«Τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν νόμοις οἰόμεθα χρῆναι καὶ τοῦτον προσβεῖναι τὸν ἐξ ἀρετῆς, ἀλλ' οὐκ ἐκ χρόνων τὰς εὐαγεῖς ἡγουμενείας παρέχοντα, ὥστε ἐπὶ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ἢ ἀσκητηρίων μὴ πάντως, τελευτῶντος τοῦ ἡγουμένου ἢ τῆς ἡγουμένης, τὸν ἐφεξῆς ἢ τὴν δευτέραν γενέσθαι» καὶ τὰ ἐξῆς.

20

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

«Θεσπίζομεν μηδένα εἰς ἐπισκοπὴν προχειρίζεσθαι πλὴν εἰ μὴ, τὰ τε ἄλλα χρηστός καὶ ἀγαθός εἴη καὶ μήτε γυναικί συνοικεῖται μήτε παιδῶν εἴη πατήρ» καὶ τὰ ἐξῆς.

25

Ἄλλος νόμος τοῦ αὐτοῦ : Τῷ αὐτῷ Ἰωάννῃ.

«Θεσπίζομεν μηδένα παντελῶς μήτε βουλευτὴν μήτε ταξεώτην ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι, οὐδὲν ἐφαπτομένου τοῦδε τοῦ νόμου τῶν τοιαύτης ἱερωσύνης πρότερον ἡξιωμένων» καὶ τὰ ἐξῆς.

30

Τοῦ αὐτοῦ Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ.

«Θεσπίζομεν μηδένα τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἴτε παρὰ τινος συγκληρικοῦ εἴτε παρὰ τῶν καλουμένων λαϊκῶν τινος εὐθὺς καὶ

35

11. Τοῦ αὐτοῦ νόμος ἕτερος ἐν τῇ 13 (δὲς), μηδὲ 15. ὀρωμέν τινας

16. Ἄλλος νόμος τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ 23 καὶ 25. εἴτε

Ε.Γ.Δ.Π.Σ. Κ.Ε.Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἐκ πρώτης ἐν αἰτιάσει γίνεσθαι παρὰ τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχαις διοικήσεως ἐκάστης καὶ τὰ ἐξῆς.

Καὶ ἕτεροι τούτοις πλείστοι παραπλήσιοι :

Ἔτερος περὶ τοῦ πῶς δεῖ βιοῦν τοὺς μοναχοὺς.

Τοῦ αὐτοῦ Διάταξις ἐκκλησιῶν.

Παράγνωθι καὶ τοὺς κανόνας

Κανὼν τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ιζ'ος.

Τὰς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγγχωρίους μένειν ἀπαρσαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα εἰ τριακονταετὴ χρόνῳ ταύτας ἀδιάστως κατέχοντες ὠκονόμησαν. Εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν ἐγένετό τις ἢ γένηται περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικηθῆναι περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας· εἰ δὲ τις ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου μητροπολίτου, παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθὼς προεῖρηται. Εἰ δὲ καὶ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις ἢ αὐθις καινισθεῖη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἢ τάξις ἀκολουθεῖτω».

Κανὼν λη'ος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ε'ης συνόδου.

«Τὸν ἐκ τῶν πατέρων τεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς παραφυλάττομεν τὸν οὕτω διαγορευόντα· Εἰ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις ἢ αὐθις καινισθεῖη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τάξις ἀκολουθεῖτω».

Ἀνάγνωθι καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων.

Τῆς αὐτῆς ε'ης συνόδου λθ'ος.

«Τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν διὰ τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους διὰ τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι τῆς εἰρημένης μεταναστάντος νήσου, προνοία τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου || καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα φυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνεληθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν ἐπ'

8. ἐπαρχίας 30. Τοῦ μεταναστάντος προηγείται ἡνωμένον εἰ ἀνωρθωμένον εἰς ἢ 31. ταπρότερον

αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύει τῆς Ἑλλησποντίας ἐπαρχίας καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Ἐὰν γὰρ ἐν ἐκάστη ἐκκλησίᾳ ἔλη, καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασιν, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς Ἰουστι- νιανουπόλεως μμήσει τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον Ἰωάννην, ὑφ' οὗ χρείας καλούσης, καὶ ὁ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται .

Κανὼν κη^{ος} τῆς δης συνόδου.

« Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὄροις ἐπόμενοι καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα τῶν ἑκατὸν πενήτηντα θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ψηφίζομεν περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης. Καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην αἱ πατέρες εὐλότως ἀποδεδώκασιν τὰ ἴσα πρεσβεῖα [τῆ] τῆς νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείαν καὶ συγκλήτην τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσιν πρεσβείων τῆ πρεσβυτέρα βασιλίδι Ῥώμῃ καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν, καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θρακικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβάροις ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δηλαδὴ ἐκάστου μητροπολίτου τῶν προειρημένων διοικήσεων μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων χειροτονουόντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται. Χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἶρηται, τοὺς μητροπολίτας τῶν εἰρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων ».

Κανὼν λς^{ος} τῆς ςης συνόδου.

« Ἀνανεούμενοι τὰ παρὰ τῶν ἑκατὸν πενήτηντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων καὶ τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα τῶν ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθέντων νομοθετηθέντα, ὀρίζομεν, ὥστε τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης θρόνου καὶ ἐν τοῖς ἐκ-

κλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ' ἐκείνον ὑπάρχοντα, μεθ' ὃν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως ἀριθμείσθω θρόνος, εἶτα ὁ τῆς Ἀντιοχείας».

φ. 133^a

¶ Οὐκ αὐτὰ τοίνυν μόνον, ἀλλὰ καὶ μυρία ἕτερα εὔροι τις ἂν παραπλήσια τούτοις. Καὶ τί λέγω νόμους καὶ κανόνας; Αὐτὰ δὴ τὰ φαινόμενα πάντα ἐπισκοπῶν, μητροπόλεων, πατριαρχείων, μοναστηρίων, ἐκκλησιῶν, πτωχοτροφείων, ὀρφανοτροφείων, ξενῶνων καὶ πάντων οὐ βασιλέων νόμοις καὶ διατάξεσι καὶ χρυσοβούλλοις ἐκυρώθησαν, καὶ ἀεὶ τὰ ἀμετάπτωτον καὶ ἀπαρασάλευτον ἔχουσιν; Οὐ πάνθ' ὁ μακρὸς χρόνος κεκυρωμένα δείκνυσι καὶ βέβαια; Οὐ πρὸ τῶν ἄλλων μᾶλλον τούτοις καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ χρησθε; Διὰ τί δ' οὐκ ἐπ' ἐμοὶ καὶ μόνω; Μᾶλλον δὲ τί μέχρι τοῦ νῦν κατὰ πάντας ἐκείνους τοὺς ἀναριθμήτους σχεδὸν χρώμενοι τούτοις κάπ' ἐμοὶ νῦν τί τούτοις ἑτέρως χρησθε; Οὐ μὴν ἀλλὰ πᾶσιν ἐκείνοις τοῖς εἰρημένοις ἄνωθεν ὀλίγα ἐπιθείς, καταπαύσω τὸν λόγον. Εἰ βασανίσαντες καὶ συνεπισκεψάμενοι καλῶς, μακαριωτάτη μοι κορυφή καὶ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος, μετὰ τῆς προσηκούσης εὐνοίας καὶ ἀγάπης πνευματικῆς τὴν μακρὰν καὶ πολυχρόνιον ἐκείνην νομὴν, τὰ χρυσοβούλλα, τὰ σιγίλλια, τοὺς νόμους, τοὺς κανόνας, τὰ καὶ παρ' ὑμῖν οὕτως ὡς ἐπ' ἐμοὶ ἔχοντα, τὸ τοῦ σιγίλλου ἐκείνου ἄπρακτόν τε καὶ ἀνενέργητον οὐκ αὐτῶν ὧν ἀποστερεῖτέ με νῦν μόνον παρὰ πάντα λόγον δικαίου, ἀλλὰ καὶ παρ' ὅσ' ἀδικούμενος τυγχάνω, δικαιώσετε καὶ ταῦτ' ἀπολαβεῖν με καὶ κατέχειν βέβαια καὶ ἀπαρασάλευτα; Καὶ οὐδὲ πολλῶν ὑμῖν ἔτι λόγων πρὸς ταῦτα δεήσει, καὶ μάλιστα, εἰ πρὸ πάντων ἐνθυμηθεῖητε, ὅθ' ὑφ' ἑνὸς ἀρχιερέως σύνοδος οὐ γίνεται. Ἡ γὰρ σύνοδος πολλῶν καὶ οὐ δεῖ τούτῳ καὶ ὑμᾶς ἐπομένους τῇ τινῶν παρακρούσει τοιαῦτα ψηφισασθαι. Ὅπως δ' ὑφ' ἑνὸς λέγω, ἀκούοιτ' ἄν. Κατ' ἀρχὰς καὶ ἐν τῇ προουμίῳ τοῦ σιγίλλου φησὶν, ὅτι «Συνεδριαζόντων τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκείνῳ πατριάρχῃ κυρῷ Ἀντωνίῳ ἀρχιερέων τοῦ Κυζίκου, τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Μονεμβασίας, τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν, τοῦ Οὐγγροβλαχίας καὶ τοῦ Ἀτταλείας, κενήνηκεν ὁ τότε Κορίνθου τὸν λόγον» καὶ τὰ ἐξῆς. Εἶτα «Κελεύσει τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου ἐν τῇ τέλει καθ' ὑπέγραψάν φησι τοῦ γράμματος». Καὶ τῶν μὲν συνεδριαζόντων καὶ κριτῶν τυγχανόντων ὅ τε Κυζίκου καὶ ὁ Σεβερίνου ὑπογράψαι οὐκ

ἡ-β. αὐτὰ—πάντα πρόσθετα ἄνωθεν

7. ξενῶνων ἐν τῇ κειμένῳ, ἐν δὲ τῷ

ῥη; Γρ. ροσκομείων διαγεγραμμένα

πάντα μετὰ τὸ οὐ

11. διατέ

12-13. ἀναριθμήτους

27. καταρχῆς

32-33. καθ' ὑπέγραψαν φησι

ἠθέλησαν, ὁ δὲ ὡς οὐκ ὄντων συμφήφων. Ἡ γὰρ ἂν, εἰ συνευδόκουν, πρὸ πάντων μᾶλλον καθυπέγραφον ἂντι τούτων δὲ ὑπέγραψαν ἕτεροι, ὅτε Οὐγγροβλαχίας καὶ τινὲς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων οἱ μὴτε συνεδριάσαντες μὴτε συνδικάσαντες ἐκείνοις τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὡς περ τὸ σιγγιλιον ἐκεῖνο παρίστησι. Πῶς ἂν οὖν εἶεν οἱ μὴ δικάσαντες δικασταὶ καὶ οἱ μὴ συμφηφίσαντες μὴδ' ἐπικυρώσαντες κυρωταὶ καὶ βραβευταὶ; Καὶ τοίνυν, ἐκδηθέντων ἐκείνων, ἀναπολείπονται τέσσαρες, ὧν ἀντικρινόμενος καὶ ἀντιδικῶν ὁ τότε ὢν Μονεμβασίας πῶς αὐτὸς δικαστής; Οὐ γὰρ ἐγγχωρεῖ τὸν αὐτὸν καὶ δικαζόμενον καὶ δικαστὴν κατ' αὐτὴν εἶναι τὴν ὑπόθεσιν, τῶν νόμων ἀπαγορευόντων τὸ τοιοῦτον. Ἄλλ' οὐδ' αἰρετός, δι' οὐ δὴ καὶ εἶπειν τι τάχ' ἂν ἔχοι τις. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο γ' ἐνταῦθα χώραν ἔχει τίνα. Καὶ λοιπὸν εἰσι τρεῖς οἱς ἀντιθεῖς τοὺς ἀντιψηφισαμένους δύο, τὸν Κυζίκου καὶ τὸν Σεβερίνου, εὐρήσεις ἕνα καὶ μόνον περιττόν. Τῶν γὰρ ἄλλων ὑπογραψάντων, ὁ δὲ ὅτι οὐ συνήνουν ἐκείνοις οἱς οὐ συνευπέγραφον. Εἰ γὰρ συνήνουν, καὶ ὑπέγραφον ἂν ἄλλως θ' ὅτι, εἰ οἱ μὴ δικάσαντες ὑπέγραφον, ἔξω τοῦτο παντὸς νομίμου καὶ δικαίου, πολλῶν γε μᾶλλον οἱ δικάσαντες ἥ ἀναγκάζοντ' ἂν, ὅπερ καὶ νόμιμον καὶ δίκαιον. Ἄλλὰ ὁ δὲ ὡς οὐκ ἠρέσκοντο οἱς οὐχ ὑπέγραφον. Καὶ τριῶν τοιγαροῦν ὄντων μόνων τῶν ὑπογραψάντων κατὰ λόγον ὄντων κριτηρίου φαινομένων, δύο δὲ τῶν ἀντιψηφισαμένων καὶ μὴ καθυπογραψάντων, μιᾶ μόνῃ ψήφῳ τοὺς ἄλλους ὑπερβαίνοντων, ποῦ ποτ' εὐλόγον σύνοδον ὄντως ἐκεῖνον ἔρειν τίνα, μὴδὲ τοῦνομα παρέχον ἐκείνῳ λέγεσθαι καὶ ὑφ' ἐνός τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα γενέσθαι καὶ τούτῳ ὑμᾶς ἐπακολουθήσαι τοῖς τινῶν ἀπατηλοῖς καὶ ὑποβολιμαίοις λόγοις, οἱ καὶ μὴδ' ἀναπνεῖν ἡμᾶς μὴδὲ ζῆν ὄντως παντὸς ὡςτ' ἂν πρίαιντο. Ἄλλὰ μὴν εἰ καὶ τοῦτο ἔρει τις, ὡς οὐκ ἔθιμον πατριάρχου ὑπογράφαντος ἑτέρους ὑπογράφειν, καὶ τοῦτο μὲν ἴσως οὐ πάνυ τοι ὄντως, ἀλλ' αὐτῷ γε τούτῳ μᾶλλον ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. Τὸ γὰρ μὴ τυγχάναν ἐξ ἔθους τινός καὶ εὐλόγου, πρῶτον μὲν κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐναντία πεποιθὲς φανεῖται ἔπειθ' ὅπερ ἐκεῖνος συνεστήσατο, πῶς αὐτὸ πάλιν ἀνατρέψαι πειραθείη ἂν ὁ μὴδ' ἐν ἄλλῃ τινὶ πασῶν τῶν ὑποθέσεων τοῦτο

1. Ἄντι τοῦ ὄντων συμφήφων γραπτέον ὄντες σύμφηφοι ; 2. ἐκείνοις ἂν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ᾧα : αστικῶν ἀρχόντων 7. λοιπὸν 8. Μετὰ τὸ ἀντικρινόμενος διαγεγραμμέναι καὶ λέξεις τοῦ ἐνός 11. τῷ 12. λοιπὸν εἰσι 16. ὑπέγραψαν 25. τίνα 32. μὴδ'

E. T. ΔΕΛΤΑ Κ. Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ποιεῖν κωλυόμενος τοῖς νόμοις, οὐχ ὅτι ὄη ταύτη γε μάλλον; Ἐγὼ μὲν οὖν πάντα ταῦτ' εἰρηκῶς καὶ ὡς ἐχρῆν ἰκανῶς ἀποδείξας, δέομαι ὑμῶν, δέομαι τοῦθ' ὑμᾶς διαπράξασθαι, ὅπερ οὐχ ἦττον ὑμῖν ἢ ἐμοὶ καὶ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς κανόσι καὶ τῷ δικαίῳ λυσιτελεῖ, καὶ πρὸ πάντων μάλιστα τῇ θειοτάτῃ βασιλείᾳ καὶ τῇ τιμῇ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ὑμῶν δὲ ὅπερ ἂν ἕκαστος ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ δικαίων προσήκον ἢ δίκαιον ἀξιῶσει γενέσθαι παρ' ἐτέρων, τοῦθ' ὑμᾶς καὶ ὑπὲρ τῶν ἐμῶν καὶ πράξαι καὶ ψηφίσασθαι.

δὴ αἰσθαι
 3. καταπράξαι ἢ μάλιστα : ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ᾄδῃ : τῇ θειοτάτῃ βασιλείᾳ καὶ τῇ μετὰ τῆς λέξεως κείμενον ἄνωθεν. 7. ἀξιῶσει—ἐτέρων πρόσθετα ἐν τῷ κειμένῳ καὶ μέχρι τῆς φασ. ἄνωθεν